

ROMA

UCLG
United Cities
and Local Governments

culture 21
UCLG Committee

2020 ROMA ŞARTI

KÜLTÜREL HAYATA TAM VE
ÖZGÜRCE KATILIM HAKKI
ŞEHİRLERİMİZ VE TOPLULUKLARIMIZ
AÇISINDAN YAŞAMSALDIR

Herkes, topluluğun kültürel yaşamına özgürce katılma, sanattan yararlanma ve bilimsel gelişmeye katılarak onun yararlarını paylaşma hakkına sahiptir.

Madde 27, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Önsöz

Biz, halklar, şehrin kendisiyiz. İnançlarımız, değerlerimiz ve yaratıcı faaliyetlerimiz -kültürümüz- vasıtasıyla taşlar ve hayaller şehri biçimlendiririz. Şehir, iyisiyle kötüsüyle, bireysel ve ortak tahayyüllüğümüzün cisimlenmiş halidir. Şehrimiz, insani potansiyellerini geliştirebilecekleri ve hepimizin bileşeni olduğumuz topluluklarına katkıda bulunabilecekleri doğrultuda, bütün sakinlerini desteklemelidir.

Kültür değerlerin bir ifadesidir, bünyesinde birbirimizle karşılaştığımız, bizi neyin birleştirebileceğini ve paylaşılan bir uzamda farklılıkları nasıl ele alabileceğimizi öğrendiğimiz ortak, yenilenebilir bir kaynaktır. Söz konusu farklılıklar, kültürler içinde ve kültürler arasında mevcuttur. Bu farklılıklar tanınmalı ve onlarla yakından ilgilenilmelidir. Kucaklayıcı, demokratik ve sürdürülebilir bir şehir, bu süreci kolaylaştırır ve aynı zamanda bu süreç tarafından güçlendirilir. Kültür, yurttaşların ortak güçlüklerine yanıtlar tahayyül edebileceği yaratıcı işliktir. Bu, bazen bir çözüm, bazen de başka çözümleri nasıl keşfettiğimizdir.

2020 Roma Şartı karanlık ve belirsiz bir zamanda yayımlanıyor. COVID-19 krizi, mevcut gelişme modellerini ve bu modellerin temel varsayımlarını gözden geçirmeye ihtiyaç olduğunu göstermekte. Söz konusu kriz, aynı zamanda, yeni modellerin kucaklayıcı ve sürdürülebilir olması isteniyorsa, bu modelleri esaslı bir kültürel demokrasi ruhunun biçimlendirmesi gerektiğini göstermekte. Şart hem Roma halkına hem de dünyanın bütün şehirlerine verilen bir söz. Ortak ve yaşayan kültürlerimizi yeni modellerin tanımının merkezine yerleştirmek kolay olmayacak olsa da hayatlarımızı beraberce iyileştirme ve yeniden inşa etmenin yolu bu.

KÜLTÜREL KABİLİYETLER

Kamu kesimindeki yetkili makamlar, ulusal ve yerel yönetimler, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'yle başka uluslararası anlaşma ve sözleşmelerde güvence altına alınan kültüre katılım bahsinde yasal sorumluluklara sahiptir. Bu ödevleri yerine getirmelerini sağlayacak etkili politikaları ve yeterli kaynakları, ilgili bütün kesimlerle işbirliği içinde, devreye sokmalıdırlar, aksi takdirde vaatleri birer sözden ibaret kalacaktır.

Kültürel demokrasi doğrultusunda gayret gösteren bir şehir, sakinlerinin şunları yapabilmesini destekleme görevini layıkıyla yerine getirir:

KÜLTÜREL KÖKENLERİNİ KEŞFETMEK

böylelikle şehirdeki miraslarını, kimliklerini ve yerlerini ayırt edebilir, aynı zamanda başkalarının şartlarını da anlayabilirler;

KÜLTÜREL İFADE YOLLARI YARATMAK

böylelikle şehir hayatının bir parçası olabilir ve o hayatı zenginleştirebilirler;

KÜLTÜRLERİ VE YARATICILIĞI PAYLAŞMAK

böylelikle değiş-tokuş vasıtasıyla toplumsal ve demokratik hayat derinleşir;

ŞEHRİN KÜLTÜREL KAYNAKLARI İLE MEKÂNLARININ KEYFİNİ ÇIKARMAK

böylelikle herkes bir esin kaynağı bulabilir, eğitim görüp tazelenebilir;

ŞEHRİN ORTAK KÜLTÜREL KAYNAKLARINI KORUMAK

böylelikle bugün ve gelecek yıllarda herkes bu kaynaklardan yararlanabilir.

2020 Roma Şartı daha kucaklayıcı, demokratik ve sürdürülebilir bir şehir tahayyül eder. Bu hayalin gerçekleşmesi, şehirde yaşayan herkesin ellerindedir.

Bu ifadeler bizim hedefimizi belirlemektedir: Yolculuğu tasarlamak bir sonraki görevimiz. Şimdi, farklı yerel çerçevelere özgü ayrıntılı kültürel politika, plan ve eylemleri geliştirmek üzere işbirliği ve istişareyi esas alan bir aşamayı başlatıyoruz.

NEDEN ŞİMDİ, NEDEN BU?

Neden şimdi?

COVID-19, bildiğimiz dünyayı birkaç hafta gibi kısa bir süre içinde ortadan kaldırdı. Sağlığımızı korumak adına almak zorunda olduğumuz önlemler yaşam tarzımızı değiştirip refahımıza hasar verdi. Yas tutuyoruz. Kültür de dahil olmak üzere kıymetini bilmediğimiz şeyleri hatırlıyoruz. Öte yandan, toplumlarımızdaki nezaket, cesaret ve dayanışma gibi öngörülmedik kaynakları keşfediyoruz.

İlk aşamada 'krizden sonra' hayat hakkında konuştuk. Şimdiyse hastalığın uzunca bir süre bizimle birlikte olabileceğini ve onun mevcudiyetine uyum sağlamamız gerekeceğini öğreniyoruz. Deneyim, kendimiz, başkaları ve içinde yaşadığımız topluluklar hakkında nasıl düşündüğümüzü değiştiriyor. Deneyim, neyin kayda değer olduğu yönündeki hissiyatımızı, kime hayranlık duyduğumuzu ve nasıl yaşamak istediğimizi değiştiriyor.

Birkaç ay önce, Roma şehri, metalaşma ve ekonomik önceliklerin hakkaniyet, adalet ve insan onurunu tehdit ettiği inancıyla, halkın yerel düzeyde kültürel hayata katılımı üzerine bir tefekkür süreci başlattı. Gelişme, yurttaşlık ve demokrasi üzerine küresel tartışmalara katkıda bulunmak istedik. Kültür, insan hakları ve şehirler bu tartışmaların içinde, utanç verici derecede önemsiz bir yer tutmaktadır. Bu katkıda bulunmayı hâlâ istiyoruz, dahası bunun şimdi daha önemli ve ivedi olduğunu düşünüyoruz. Şayet bu tartışma gerçekten küresel niteliği haiz olur, tarihsel Avrupa-merkezcilikten kaçınır, kıyıya itilmiş sesleri ve kültürleri kucaklarsa, gelişmede kültürün yeriyle ilişkili uluslararası kurumların, program ve politika güçlenmesiyle sonuçlanabilir.

Bir kriz, mevcut sınırların ötesinde düşünmek ve önceden imkânsız görünen şeyleri yapmak için bir sorumluluğu ve fırsatı, sebep olduğu güçlüklerle beraber getirir. Halihazırda, birkaç hafta zarfında, hükümetler, kurumlar ve yurttaşlar, bazen her ikisini de yaptılar. COVID-19'un faydalı sonuçları olabileceksen bu, birlikte yaşamının farklı, daha iyi ve daha sürdürülebilir yollarını tahayyül edecek denli cesur olduğumuz ve ivedi kriz sona erdikten sonra da bunu devam ettirdiğimiz için olacak. 2050 itibarıyla dünya nüfusunun üçte ikisini barındıracak olan şehirler, işte bu zorlu görevin merkezinde yer almaktadır.

Neden kültür?

Kültür, insanların deneyimi anlama dönüştürme yoludur – bu yol sadece iyi ya da doğru anlamlara değil, o, aynı zamanda suistimal edilegelmiş ve şimdi de suiistimal edilebilen bir güçtür. Kültür, insanların – bilinçdışı olanlar ya da doğrudan doğruya dile getirilemeyenler de dahil olmak üzere - değerlerini biçimlendirme, ifade etme, paylaşma ve müzakere etme yoludur. Kültür, hayatta kalabilmek için yaptıklarımızın ötesinde yaptığımız her şeydir. Aynı zamanda eylemlerimizi şekillendiren hikâyedir, o hikâyenin ayırında olmadığımız zamanlarda bile. Kültür dünyayı tarif eder ve dünyayı kültürün merceğinden görürüz.

Kültür, aynı zamanda bu kriz zamanında yüzümüzü çevirdiğimiz yenilenebilir insan kaynağıdır. Bilim; kavrayışa, yanıtlara ve korunmaya ulaşmada bize yardım eder. Sanat; yalıtılmış haldeyken konfor, eğitim ve eğlence sağlar. Her ikisi de araştırma, yetenek, yaratıcılık ve sadece hazdan değil ama aynı zamanda çok çalışmadan doğar. Kültür, boş caddelerin iki yanındaki bizleri müzik ve şarkı vasıtasıyla birbirimize bağlar, duygularımıza bir biçim kazandırmamızı ve onları başkalarıyla paylaşmamızı sağlar. Kim olduğumuzu ve başkalarıyla nasıl karşılaştığımızı bilme yoludur. Kültürün içinde hikâyeler anlatır, anlam yaratır, hayal kurar ve umut ederiz. Şehirlerin, COVID-19 travmasının ardından yenilememiz gereken değerleri ve yönetimini biçimlendirecek olan kültürdür.

Kültürün sosyal değerini, şimdi her zamankinden daha fazla öne sürmek isteriz. Kâr değil, insanlar bu değerlerin merkezindedir ve gayesidir. Şimdi doğmakta olan dünyada bunun ne anlama gelebileceğini henüz söyleyemiyoruz. Bu, koşullar ve katkıda bulunan insanlar tarafından biçimlendirilecek olan bir keşif sürecidir. Yurttaşların mevcut anı anlamlandırmalarına ve geleceği umut içinde hayal etmelerine yardımcı olacak iletişim biçimlerinin şehri yeniden tahayyül etmenin iyi bir yolu olduğuna inanıyoruz. Bu bugün olduğumuz, bugün durduğumuz yerdir.

Kültür, yaratıcı şehirler, kapsayıcı şehircilik, haklar ve ödevlere dair alışlageldik düşüncesinin ötesine geçmeliyiz. Nerede son bulacağını bilmiyoruz, ama kültürel demokrasiye her zaman olduğundan daha fazla ihtiyacımız olduğuna kaniyiz. Toplumumuzun tümünün bir iyileşme ve toparlanma dönemine ihtiyacı var, ama daha fazla çatışmanın yaşanacağı, eşitsizliklerin daha da derinleşeceği bir dönemle de karşı karşıya kalınabilir. Herkesi kapsayacak yeni bir doğrultu bulmak zorundayız. Bunu eski yanıtlar sağlamayacak. Şimdi ve gelecek kuşaklar için nasıl bir hayat istediğimizi sormalı, yanıtların demokrasinin kaynaklarına ve bir diğer kâmlık ruhuna bağlı olduğuna inanmalıyız.

Neden Roma?

Şehirler deney yapma ve yaratıcılık uzamlarıdır. Bir araya getirmek, ilişkilendirmek ve araştırmak, dünyalar ve zamanlar arasında bir kesişim noktası olan Roma'nın yeteneklerindedir. Buradan başlıyoruz: Sosyal modellere dair yeni fikirler için ortak bir pota olan Roma'yla. Nice zorluklardan sağ çıkmış güzel şehir, eski ve modern, salgınların, savaşların ve rönesansın tanığı Roma, yeni paradigmaları gerçekliğe dönüştürmek ve bunları paylaşmak için ilham yaratmaya çalışıyor. Bu, bugün hem kapatılmayı hem de bir fırsatı temsil eden o mekânlarda, ŞEHİRLERDE, alternatif bir geleceği birlikte yaratmaya yönelik bir davet.

Neden UCLG?

Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Örgütü – UCLG, yeryüzündeki yerel ve bölgesel yönetimlerin en geniş örgütü. Siz, biz, bir yüz yıldan fazla zamandır birbirlerini güçlendirmek, topluluklarımızı kalkındırmak ve olumlu yönde değişim sağlamak üzere birbiriyle işbirliği yapmak için yorulmadan çalışan sayısız kadın ve erkeğin omuzları üzerinde duruyoruz.

Kimsenin ve hiçbir yerin geride bırakılmayacağı biçimde yerel ve bölgesel yönetimleri temsil ediyor, savunuyor ve onların seslerini kuvvetlendiriyoruz. Birlikte, yeryüzündeki toplulukların mensubu olan bireylerin beslediği umutların, düşlerin, özlemlerin koruyucularıyız, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin taşıdığı ideallerin, yaşanan bir hakikat haline geleceği bir hayatın arayışındayız ve bütün dünyada bölgelerden yukarı doğru inşa edilecek çok taraflı, güçlü bir sistemin savunuculuğunu yapıyoruz.

Topluluklarımızın sürdürülebilir gelişmesinde kültürün yeri, UCLG'nin başlıca çalışma alanlarından biridir.

Sonraki ne?

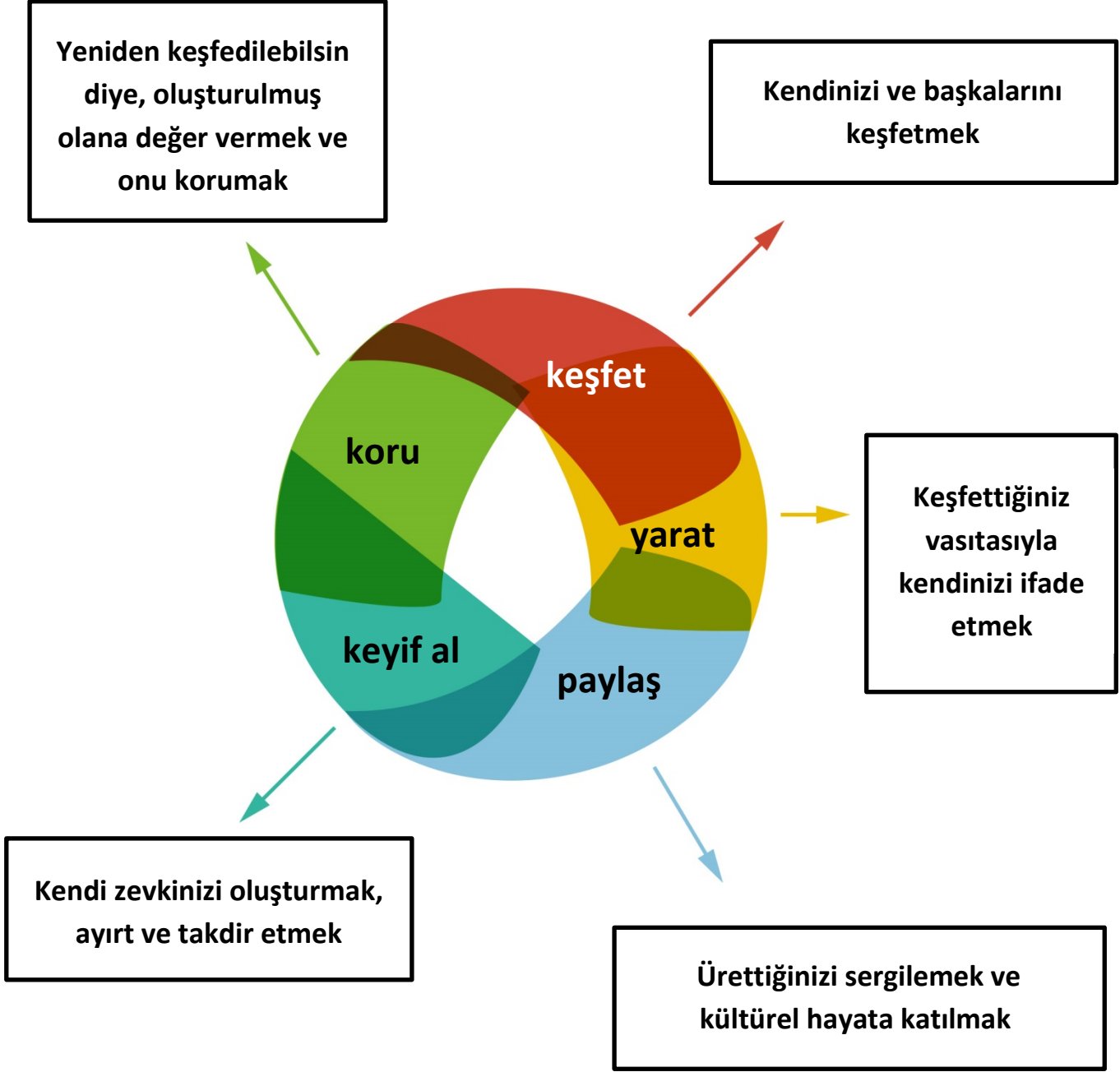
2020 Roma Şartı'nda beyan edilen hususlar, 50'den fazla şehir ve bütün dünyadan iştirakçilerle müzakere içinde geliştirilmiş, inşa safhasındaki işlerdir. Ayrıntılı ve yerel bağlamlara özgü kültürel politikalar, plan ve eylemler geliştirmek için bir sonraki istişare ve işbirliği aşamasında, yani önümüzdeki aylarda araştıracağımız daha fazla husus var. Yanıtlar, fikirler, yeni iletişimler ve tartışmalar için davetkâr olacağız; hizmet etmeye, bir araya getirmeye, yeni bir düzene şekil vermeye istekliyiz.

Bu yenilenme yolculuğunda, bize katılacak mısınız?

ŞART'A DAİR

açıklayıcı not

Kültürel kabiliyetlere dair anahtar kelimeler, bütün fiiller - eylemlerdir: Aşağıdan yukarı doğru, halk-merkezli bir yaklaşım için döngüsel bir ilerleme öneriyoruz:

KEŞFET

Kültürel köklerini keşfet. Böylece şehirdeki kendi mirasımıza, kimliğimize ve yerimize sahip olabiliriz;

Herkesin kendi mirası mevcuttur; bu ailesinden, topluluğundan, bedeninden, zamandan, vb. gelen kişisel ve paylaşılan mirastır. Aynı zamanda, başkalarının koşullarını, köklerini ve anlatılarını anlayabilecek kabiliyete sahip olmamız da önemlidir.

YARAT

Kendi kültürel faaliyetimizi yaratmak. Böylece şehir hayatının bir parçası olur ve o hayatı zenginleştirir;

Kültürel hayata katılım yaratım kapasitesini de içerir: Bu, ister şarkı söylemek, dans etmek, iğne işi yapmak, isterse kendi bilgisayar oyunumuzu yazmak ya da bir başka geleceği tahayyül etmek olsun, kendi sanatsal işimizi üretebilecek araçlara, kaynaklara, eğitime ve zamana sahip olmaktır.

PAYLAŞ

Kültürleri ve yaratıcılığı paylaşmak. Böylece sosyal ve demokratik hayat değiş-tokuş vasıtasıyla zenginleşir;

Bir yaratıcıysam, işime ilgi gösteren, onu dinleyen, gören, ona dair konuşan ve onu eleştiren herkesle yarattıklarımı paylaşma hakkı ve kabiliyetine sahibim demektir. Bu, her şeyin eşit değerinde olduğu anlamına gelmez; her şeyin orada bulunma hakkını kabul ettiğiniz anlamına gelir, onlardan böylece hoşlanılacak ya da hoşlanılmayacaktır.

KEYİF AL

Şehrin bütün kültürel kaynaklarından yararlanmak. Böylece ilham almak, eğitilmek ve yenilenmek mümkün olur;

Kültüre erişim ve istediğimiz arkadaşları seçebilmek, neyi istediğimizi ve neyi istemediğimizi ayırt edebilme yeteneğini geliştirme, değerlerimizi ve gelecekteki kimliğimizi biçimlendirme yolumuzdur. Bir kültürün mirasçısı olabilirim ama bir rapçi ya da bir opera sanatçısı olmayı seçebilirim ve kültürüm bana keyif vermediği - bana ilham olmadığı ve beni yenileyemediği - sürece değeri ne olabilir ki?

KORU

Şehrin ortak kültürel kaynaklarını korumak. Böylece şimdi ve gelecekte herkes onlardan faydalanabilir.

Bütün kültürleri muhafaza etme, onları öğretme, gelecek kuşaklara aktarma ve onların kasten ya da ihmal sonucu yok olmalarını önleme kabiliyetine sahip olmak durumundayız. Bu, biyo-çeşitlilik gibidir: Bütün bir ekolojinin korunması gerekir, zira karşılıklı bağımlılık söz konusudur ve kimin neyi ne zaman isteyeceğini asla bilemezsiniz.

ROMA ŞARTIYLA ÇALIŞMAK

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin taşıdığı ruhu takip eden Roma Şartı, devasa bir kültürel çoğulculuk dünyasının beraberinde getirdiği güçlüğü kabul etmekle birlikte, küresel geçerliliği amaç edinir. Bu sebeple Şart kısa, açık ve faydalı olmayı amaçlar. Sürdürülebilir kültürel gelişme için hukuki bir araç değil, pratik bir rehberdir. Karşılıklı bağımlılıkları içinde beş insani kabiliyet tarif etmiş olması, kültürel politika ve planlama bahsinde devletle insanlar arasındaki ilişkiye yaklaşımda sağlam bir kavramsal zemin sağlar.

Bu bölüm açıklayıcı bir bağlam, politikaların geliştirilmesine yönelik sorular ve eylemin niteliğine ilişkin, politika üretenele açık kimi göstergeler sunmaktadır. Bunu yaparken, hiç şüphesiz, bütün kültürel bağlamları ve özgüllükleri yansıtamaz. Aynı zamanda, buradaki her şey her yerde uygulanabilir ya da anlamlı olmayacaktır. Farklı yorumlar, gelişme ve kamu kuruluşları, kültür alanındaki failer ile yurttaşlar arasında iş birliği için kimi yollar önerilmesi bizzat Şart'ın gereğidir.

Roma Şartı bilhassa yerel yönetimdeki ve kültür kurumlarındaki liderlerle politika oluşturanlardan gelecek tepkilere karşı davetkârdır. Belediyeler ve müze, tiyatro ya da galeri gibi kamusal kuruluşların katılımına eşit derecede açıktır. Her iki durumda da aynı temel soruları yöneltir:

- Her bir kişi kültür hayatında ne yapma ve ne olma kabiliyetine sahiptir?
- Kültürü keşfetme, yaratma, paylaşma, koruma ve kültürden keyif alma kabiliyetleri nasıl güçlendirilebilir?

Bu sorulara verilecek yanıtlar Meksika Şehrinde, Cape Town'da, Delhi'de ve Roma'da farklı olacağı gibi, milyonlarca sakini barındıran şehirlerle binlerce ya da yüzlerce kişiden oluşan kırsal alanlar arasında da farklılaşacaktır. Yerel kültürlerle koşullardaki çeşitliliği ve bunların özelliklerini yansıtıyorsa farklılaşmalar meşrudur. Ortak zemin ya da evrensel sorumluluk, gelişmenin hedefinin insanların uzun, sağlıklı ve yaratıcı hayatlar sürmeleri için onları güçlendirici bir çevre yaratmak, bunu yaparken de kimseyi geride bırakmamak olduğunu teslim etmektir.

Arka Plan: Kültüre bir Kabiliyetler Yaklaşımı

Bir ulusun gerçek zenginliği insanlarıdır ve gelişmenin amacı, insanların uzun, sağlıklı ve yaratıcı hayatlar sürebilmeleri için onları güçlendirici bir çevre yaratmaktır. Bu basit ama güçlü hakikat, maddi ve mali zenginliğin peşinden gidilirken çoğunlukla unutulur.

Mahbub ul Haq, 1990¹

İktisatçı Mahbub ul Haq bu kelimeleri 1990'da yayımlanan ilk BM İnsani Gelişme Raporu'nda yazdı. O vakitten bu yana geçen 30 yılda, yönetimin başlıca hedefinin insanların kabiliyetlerini güçlendirmek olduğu fikri Amartya Sen, Martha Nussbaum ve başkaları tarafından kuramsallaştırıldı ve -tartışmaya açık olup evrensel uygulanabilirlikten uzak bulunmakla beraber- uygulamada da iyice yerleşti. Genel olarak adlandırıldığı haliyle kabiliyetler yaklaşımı, kuvvetli bir düşüncedir, zira açıktır, esnek ve insanların kendileri için sahip oldukları dileklere yanıt verir. 2009 yılında Sen bu fikri şöyle açıklamıştır: *"Bir kişinin başarılarını ve özgürlüklerini değerlendirmekte, kişinin yapmayı ve olmayı değerli bulunduğu şeyler açısından, gerçekte farklı şeyleri yapabilme becerisini odağa alan bir entelektüel disiplin."*²

Bizim için önemli olan, değer verdiğimiz şeyi yapabilmektir. Kabiliyetler yaklaşımı köklerini insan hakları ile sosyal adalette bulur. Nussbaum'un kelimeleriyle, 'Her kişi ne yapabilir ve ne olabilir?' sorusunu sorar.³ Bu soru, insanların kültürle, insanın -ziyadesiyle kuvvetli, öznel ve ziyadesiyle evrensel olan- anlam inşasının alanıyla ilişkisi açısından merkezi bir öneme sahiptir.

Kültür, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde 27'de garanti altına alınmış olan ve herkesin topluluğun kültürel hayatına katılım ve sanattan keyif alma hakkını koruyan bir insan hakkıdır. Bu fikir kültür politikasının temelidir, ama aynı zamanda kendisini üretenleri, onların bağlamlarını ve zamanlarını yansıtan bir kültürel yapıdır.

Kültür politikası ve planlaması için bir çerçeve olan 2020 Roma Şartı, Madde 27'nin insanların hayatlarını geliştiren bir gerçekliğe nasıl kavuşabileceği sorusunu sorar. Kabiliyetler yaklaşımının ziyadesiyle kıymetli olduğu nokta burasıdır, çünkü insanların kendi seçimlerini yapabilmelerini sağlayacak kabiliyetlere sahip olmalarını temin etmek için devlet ve kurumlarının ne yapabileceği sorusunu sorar. Ve kültür, insani gelişmenin diğer herhangi bir alanından çok daha fazla bir seçim meselesidir.

UCLG tarafından kültür için Gündem 21'le üstlenilen işten haberdar olan ve Roma gibi bir şehrin tecrübesi ve güçlükleriyle karşı karşıya bulunan Roma Şartı, karşılıklı bağımlılık içinde olan ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiren beş kabiliyet tanımlar. Bunlardan biri ya da diğeri farklı zamanlarda, farklı durumlarda ve farklı insanlar için daha önemli ya da daha az önemli olabilir. Kabiliyetleri ile nasıl edimde bulunmayı seçtikleri her kişi için ayrı bir meseledir, zira kültürde çoğulluk daimidir ve bunun kararlaştırılması devletin ya da kurumlarının işi değildir. Kültür bir özgür seçim meselesidir ve her zaman öyle kalmalıdır.

Bundan daha azı, insan onuru için bir tehdittir. Fakat ul Haq, Sen ve Nussbaum'ın hepsinin kendi farklı yollarından işaret ettiği gibi bu seçim, topluluğun kültürel hayatı içinde bir fail olma kabiliyetlerini geliştirebilmeye bağlıdır.

¹ Mahbub ul Haq, *Human Development Report 1990*, UNDP, s. 9

² Amartya Sen, citirana u Ingrid Robeyns, *Wellbeing, Freedom and Social Justice: The Capability Approach Re-examined*, Cambridge: Open Book Publishers 2017, s. 7'de alıntılanmakta

Martha C. Nussbaum. *Creating Capabilities, The Human Development Approach*, Harvard: The Belknap Press, 2011

2020 Roma Şartı'nın Kültürel Kabiliyetleri

KEŞFET

Kültürel kökleri KEŞFET. Böylelikle herkes şehirdeki mirasını, kimliğini ve yerini ayırt edebileceği gibi başkalarının şartlarını da anlayabilir.

Çocukken dünyamızı ve kültürümüzü eş zamanlı olarak keşfederiz. Aslında, dünyayı aile, komünite ve toplumun kültürel merceklerinden bakarak keşfederiz. Kimliğin temelleri bu temellerle birlikte bize göz kulak olanların değer sistemlerini yansıtan bir dizi kod ve davranışın da temeli erken yaşlarda atılır. Bu, aynı zamanda, uygun bir rehberliğin olması durumunda başka geçmişlerden ve geleneklerden insanların kültürlerine saygı duymayı ve bu kültürleri takdir etmeyi öğrendiğimiz dönemdir. Genç insanlar, kültürel keşif için gerekli kaynakları elde etmek için yardıma ihtiyaç duyarlar, ama öğrenmek hayat boyu devam eden bir süreçtir ve çalışmakta olan ya da emekli insanları da ilgilendirir.

Politika ve programlar insanların kültürü keşfetme kabiliyetlerini nasıl güçlendirebilir? Şunlar olasılıklara dahildir:

- Herkesin, bilhassa da azınlıkların ve yerli halkların kültürel haklarını korumak
- Kadınların, çocukların ve genç insanların bakış açılarını kültür politikalarına yerleştirmek
- Bütün yaşlar için sanat ve kültür eğitimini temel müfredat programına koymak
- Maliyeti karşılanabilir yetişkin eğitimi ile hayat boyu öğrenme imkânları sağlamak
- Kültür kurumlarının ve üniversitelerin eğitim ve erişilebilir programlar sunmalarını sağlamak
- Kültürel ifade tayfını yansıtacak surette, kucaklayıcı programlar hazırlamak
- Yerel ve küresel düzeyde kültürel çeşitliliği zengin ve yenilenebilir bir kaynak olarak tanımak

KEYİF AL

Şehrin kültür kaynakları ve mekânlarından KEYİF AL. Böylelikle herkes ilham alabilir, eğitilebilir ve tazelenir.

İnsanlar kültürden keyif alırlar, çünkü kültür zengin ve çeşitli memnuniyetler sunar. Bizi güldürebilir, göz yaşlarına boğabilir, komünite için önemli olan zamanlarda bizi bir araya getirir, yalnızken teselli eder, merak uyandırır, bilgi verir ve eğitir. Hem zihnen hem bedenen bize meydan okur ve hem kendimizi hem etrafımızdaki dünyayı görme biçimimizi dönüştürebilir. Fakat kültürden keyif alma kabiliyeti doğallaştırılmamalıdır. Üstesinden gelinmesi gereken mali, coğrafi, toplumsal ve dahası -paradoksal olarak- kültürel engeller mevcuttur. Keşif, hazza giden yaşamsal bir yoldur, dolayısıyla yerel halkın bütün bireylerinin şehrin formal ve enformel kültürel hayatında memnuniyetle karşılanmasını sağlayacak içerici politikalara ihtiyaç vardır.

Politika ve programlar insanların kültürden keyif alma kabiliyetlerini nasıl güçlendirebilir? Şunlar olasılıklara dahildir:

-
- Herkesin kültür mekânlarına erişebilmesini sağlayacak fiyatlandırma, saat tarifesi ve açılış politikaları
 - Kültürel etkinlik ve ifadenin en geniş tayfını desteklemek
 - Kültürel etkinliklere erişim ve katılımdaki eşitsizlikleri ortadan kaldırmak
 - Korunmasız ve dezavantajlı insanlar için kültürel etkinlikleri desteklemek
 - Kültürü dijital dünya aracılığıyla ve dijital dünyada erişilebilir kılmak yönünde yenilikler yapmak
 - Kültür mahalleri ve deneyimlerine erişimi kolaylaştıran kamu taşımacılığı imkânlarının sağlanması

YARAT

Kültürel ifadeler YARAT. Böylelikle bu ifadeler şehrin hayatının bir parçası olup o hayatı zenginleştirebilir.

Kültürel katılımcılığın yükselişi ve belki de bundan daha önemlisi, söz konusu katılımcılığa yönelik olarak gelişen kabul, değer bilen tüketiciler için profesyonel üretime dair modası geçmiş fikirlere meydan okur. Profesyonel ve profesyonel olmayan sanatçılar arasındaki çizgiler bulanıklaşmıştır. Sanatı keşfeden ve sanattan keyif alan pek çok insan, bizzat sanat yapmak istemektedir. Sanat ve kültür üzerine çalışabilmek, çoğunlukla, -ister zevk için olsun, isterse toplumsal nedenlerle ya da bir kariyer için olsun- yaratıma giden yoldaki bir sonraki adımdır. Bütün bu etkinlikler bir topluluğun kültürel ekolojisini zenginleştirir. Kültürel yaratım ve çeşitliliğin bütün biçimlerine saygı duyulduğunun işaretlerini vermek yaşamsaldır, ama yaratma kabiliyeti de adilane bir biçimde dağılmalıdır. Kültür söz konusu olduğunda, derinlemesine kuvvet, içinde her bir kişinin hangi noktada isterse orada filizlenebileceği yaratıcı bir ekoloji geliştirmekle korunur.

Politika ve programlar insanların kültürü yaratma kabiliyetlerini nasıl güçlendirebilir? Şunlar olasılıklara dahildir:

- Sanat ve kültür mesleklerinin eğitimlerine adilane erişim sağlamak
- Sanatsal yaratıma olanak sağlayan, yerel halk mensuplarına açık mekânları desteklemek
- Gençlere yönelik olarak, uzmanlaşmış sanat imkânları ve eğitim programları
- Yüksek okul ve üniversiteleri, sanatsal araştırma, eğitim ve yaratımı desteklemeye teşvik etmek
 - Kültür işçilerinin idamesini sağlayacak istihdam ve vergilendirme politikaları
 - Enformel, toplumsal ve amatör kültür etkinliklerine destek olacak politikalar

PAYLAŞ

Kültürleri ve yaratıcılığı PAYLAŞ. Böylelikle toplumsal ve demokratik hayat değiş-tokuş sayesinde derinleşir.

Sanat, kendisine karşı kabul gösterildiğinde var olur. Sanat esasen fikirler, duygular, inançlar ve değerler arasında etkileşim kurmanın ve bunları iletmenin bir yoludur; özellikle de bütün bu sayılanlar doğrudan doğruya kelimelere dökmek için fazla karmaşık, muğlak, belirsiz ya da emniyetsiz olduğunda. Şu halde, kültürünüzü başkalarına – arkadaşlar, komşular ve hemşehriler- aktarabilme kabiliyeti, kültürel hayata katılım açısından yaşamsaldır. Sanat,

bilim, felsefe ya da sosyal hayatta tartışma ve araştırmanın kendisi kültürel hayattır. Bireyler ile yerel komünite içindeki gruplar, kültürel gelenekleriyle yaratımlarını paylaşmak suretiyle şehirde görünürlük kazanır, kabul görür ve başkalarıyla diyalog kurar.

Politika ve programlar insanların kültürü paylaşma kabiliyetlerini nasıl güçlendirebilir? Şunlar olasılıklara dahildir:

- Çevrim içi ortam da dahil olmak üzere farklı çeşit ve ölçeklerde kapsayıcı kültürel platformlar oluşturmak
- Yerel komünite içindeki grupların üretimlerini kamusal mekânlara taşıyabilmesine destek olmak
- Kültür kurumlarıyla mekânlarının programlanmasını yerel seslere açmak
- Çalışanların ve yönetim kurullarının topluluğun kültürel ve sosyal çeşitliliğini yansıtmasını sağlamak
- Uluslararası kültürel iş birliği, değişim ve iletişim ağlarını desteklemek.

KORU

Şehrin ortak kültür kaynaklarını KORU. Böylelikle herkes bugün ve gelecekte bu kaynaklardan yararlanabilir.

Kültür kaynakları durağan değildir. Anlamları ve değerleri toplum değiştikçe değişir. Kültürel haklar somut ve somut olmayan bütün bir mirası, evrensel olarak saygı görüp görmediğine, popüler ya da yanlış anlaşılabilir olup olmadığına bakmaksızın korur. Kültürümüzü koruyup diğer kuşaklara aktarmadığımız müddetçe, diğer kabiliyetler pek az şey ifade edecektir. Bununla birlikte, hiç kimsenin kültürel hakları bir başkasınıninki aleyhine hayata geçirilemez. Demokratik müzakere çatışmayı yönetmek için elimizde olan en iyi kaynaktır; zira başka kültürleri anlamamızı ve hoş görmemizi, somut ve somut olmayan kültürel mirasın değerini tartışmamızı, tek bir insanlık olarak hepimizin önünde olan yeni güçlükleri dikkate alan uygun mevzuat ve önlemleri geliştirmemizi gerektirir.

Politika ve programlar insanların kültürü koruma kabiliyetlerini nasıl güçlendirebilir? Şunlar olasılıklara dahildir:

- Somut ve somut olmayan kültürel mirasa yönelik yasal koruma
- Yerel yönetimin bütün çalışmalarına kültürel unsurları yerleştirmek
- İklim değişikliğiyle ilgili husus ve taahhütler
- Kültür hakları savunucularının çalışmalarına destek
- Koruma, belgelendirme ve arşivleme kaynaklarıyla eğitime erişim
- Kültür mahallerinin, anıtların, somut ve somut olmayan kültür mirası unsurlarının anlamı ve yönetimine dair kamusal tartışma

2020 ROMA ŞARTI

Roma Başkenti ve UCLG Kültür Komitesi tarafından geliştirildi.

Taslak Komitesi: Luca Bergamo, Eleonora Guadagno, Marta Llobet, François Matarasso, Jordi Pascual, Carla Schiavone, Vincenzo Vastola, Sarah Vieux.

Şehirler, yerel yönetimler ve birlikleriyle: Meksiko, Buenos Aires, Lizbon, Barcelona, Bilbao, Bogotá, İzmir, Malmö, Washington D.C., Xi'an, Baie-Mahault, Barcelona Yönetimi, Bişkek, Komrat, Concepción Córdoba, Cuenca, Cenevre, Dublin, Gwangju, Jeju, Kazan, Konya, Krasnoyarsk, La Paz, Leeds, Mar del Plata, Makati, Maputo, Medellín, Montevideo, Montréal, Nizhny Novgorod, Osh, Sakha Cumhuriyeti, San José de Costa Rica, Santa Fe, São Paulo, Swansea, the Cabildo of Tenerife, Vancouver, Vologda ve Yekaterinburg.

Katılımlarıyla: Afrika Kültür Başkenti inisiyatifi, AICCRE, Sanat için Amerika, Asya-Avrupa Vakfı, ASVIS, CEMR-CCRE, Yaratıcı Şehir – Güney, Kültür Eylem Avrupa, FLACMA, GAOK – Kore Valiler Birliği, INTACH – Hindistan Sanat ve Kültürel Miras için Ulusal Ortaklık, Kultura Nova, Mercociudades, Metropolis, Accra Ulusal Tiyatrosu, Nhimbe Küresel İşler Gözlem Evi, SALGA – Güney Afrika Yerel Yönetimler Birliği, SDG Küresel Eylem Festivali, Sibikwa Sanat Merkezi, UCLG Afrika, UCLG-ASPAC, UCLG-Avrasya, UCLG-MEWA, UNESCO, VNG, Wits Kültür Politikası ve Yönetimi Okulu...

Kendileriyle yapılan görüşmeler ve fikir alışverişi için özel şükran duyularıyla: Korkor Amarteifio, Sergey Anastasov, Tere Badia, Jordi Baltà Portolés, Mónica Barrios, Ivana Baukart, Urmat Belekbaev, Karima Bennoune, Johanne Bouchard, María José Callejas, Ed Carroll, Mauricio Castro, Pascale Charlebois, Stefanie Chetty, Eric Corijn, Catherine Cullen, Francisco d'Almeida, Cristina da Milano, Jasmina Dizdarevic Cordero, Yvonne M. Donders, Onur Eryüce, Fernando Ferroni, Ruslan Galiakhmetov, Enrico Giovannini, Beatriz Garcia, Mercedes Giovinazzo, Enrique Glockner, Daniel Granados, Antoine Guibert, Nora Halpern, Eriel Huang, Lucina Jiménez, Avril Joffe, Yarrı Kamara, Kang Jeong-Ah, Sakina Khan, Gavril Kirillin, Phylis Klotz, Mthobeli Kolisa, Cynthia Khumalo, Tamara Landívar, Tita Larasati, Annabell Lebethe, Luana Lupi, Andrea Malquin, Robert Manchin, Valeria Marcolin, Luz Medina, Vanessa Mengel, Magnus Metz, Zayd Minty, Nicolás Montero, Inti Muñoz, Jaume Muñoz, Randa Napky, Patricia Navarra, Josh Nyapimbi, Gerardo Daniel Padilla, Patricia Pieragostini, Edgar Pieterse, Navin Piplani, Shi Qi, Carla Rey, Mieke Renders, Paulo Ricci, Clarisa Ruiz Correal, Gennady Ryabov, David Sagita, Rassikh Sagitov, Rozalina Sagirova, Thierry Sanzhie Bokally, Salvatore Settis, Emilbek Shadykhanov, Anupama Sekhar, Dmitry Shesterikov, Gyonggu Shin, Lisa Sidambe, José Alfonso Suárez del Real y Aguilera, Khalid Tamer, Monserrath Tello, Elena Trofimova, Dea Vidović, Raymond Weber, Fiona Winders ve Andrés Zaratti

UCLG Dünya Sekreteryası ile UCLG şubelerinin katılımı ve sundukları çerçeveler, Kültürel Etkinlikler Bölümü – Roma başkentinin operasyonel desteğiyle.

Katkıda bulunan pek çok kişi ve kesime, ayırdıkları zaman, fikirleri, denemeleri ve özenleri için en derin şükranla.

Bu metnin Türkçe versiyonu için teşekkürlerimizi ifade etmek istediğimiz İzmir Büyükşehir Belediyesi ve İzmir Akdeniz Akademisi sayesinde mümkün olmuştur.

ROMA

daha fazlası için
www.2020romecharter.org

